

Рецензия

на

дисертационен труд на тема „ПЕДАГОГИЧЕСКИ УСЛОВИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТВОРЧЕСКИТЕ СПОСОБНОСТИ ПРИ ДЕЦА С АУТИЗЪМ” и представени материали в Югозападния университет, гр. Благоевград за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” в област на висше образование
1. Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика
(Специална педагогика)

Докторант: Елисавет Ангелос Румпидаки

Научен ръководител: доц. д-р Снежана Попова

Рецензент: проф. д-р Венетка Иванова Кацарска

Представени за рецензиране са дисертационен труд на тема: „Педагогически условия за развитие на творческите способности при деца с аутизъм”, автореферат на труда и списък от четири публикации.

Общо представяне на докторанта

Елисавет Ангелос Румпидаки е получила високо образование. През 2002 – 2008 г. се е обучавала в Солунския университет „Аристотел” в Гърция, във факултета по Археология и история по специалността История. През 2010 – 2011 г. в същия университет е завършила и 400-часов годишен семинар „Образование на ученици с интелектуални затруднения и увреждания в обучението” в училището за образование и образование в ранна детска възраст на университета „Аристотел”. През 2014 г. завършва магистърска степен по Специална педагогика в СУ „Св. Кл.Охридски”. От 2016 г. е докторант в ЮЗУ, „Н. Рилски”, гр.

Благоевград. Приемам полученото образование и особено това в магистърската и докторантската програми за подходящо за предприемането и осъществяването на дисертационното изследване по посочената тема.

Общо описание на представените материали

Докторантката Елиссавет Румпидаки е представила всички необходими за целта документи и материали. Последните включват дисертационен труд, автореферат и списък на публикациите.

Представеният дисертационен труд, разработен от докторантката Е.А.Румпидаки, под ръководството на проф. д-р Снежана Попова съдържа общо 131 страници, от тях – 128 стр. основен текст на английски език и библиографска справка и 3 стр. – приложения. Съдържа Увод, четири глави, Изводи и обобщения. Заключение, Библиография и Приложения. Във всяка от четирите глави са обособени добре структурирани раздели и подраздели. Като цяло приемам структурата на докторската дисертация за напълно удовлетворяваща.

Авторефератът (65стр.) е представен на английски и на български език (67 стр.). Няма съществени различия в текстовете на двата езика.

Представен е и списък на четири, самостоятелно подготвени и отпечатани статии, тясно свързани с темата на дисертационния труд.

Актуалност на темата

Актуалността на темата е очевидна, предвид от една страна значителния брой на децата с аутизъм, а от друга – наличието на все още нерешени въпроси от различен характер, в т.ч. и специално педагогически, независимо от все по-нарастващия интерес на учените към тези проблеми.

Част от тях са свързани с развитието на творческите способности на децата с наличие на синдром от аутистичния спектър. Създаването на педагогически условия за тези цели е от изключителна важност. Бих

искала да отбележа и факта, че докторантката е обосновала много добре актуалността на избраната тема.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

В теоретичната част на разглеждания труд Елиссавет Румпидаки манифестира добро познаване на проблема. Докторантката е анализирала значителна по обем информация. Осъществила е солидна теоретична аргументация и това е добра база за предприетото експериментално изследване. Тя се е позовала на 80 литературни източника, тясно свързани с избраната тема, в т.ч. 73 заглавия на латиница и 7 на гръцки език. Намирам, че би било полезно да се посочат и анализират и значими публикации на български автори.

Като цяло добре се познават и историята и съвременното познаване на проблема. Манифестирани са осведоменост и ерудираност. Компетентно са отразени същността, симптомите на аутизма, неговите основни характеристики и оценяването на аутизма в Гърция. Бих искала да подчертая и доброто познаване, описание и анализ на основните терапевтични подходи и интервенции, прилагани на съвременния етап в практиката. Те са описани пестеливо, но в същото време са отразени всички по-важни техни характеристики. Приятно впечатление прави, че са представени освен широкоизвестните подходи (МАКАТОН, ТЕАССН и др.) и такива като Социалните истории и играта, тяхната значимост, етапи и ефективност.

Концепция на изследването

Приемам, че предприетото експериментално изследване се отличава с ясна концепция.

Поставена е добре формулирана и социално и образователно значима цел – оптимизиране на педагогическите условия за развитие на творческите и креативни способности при деца с аутизъм.

Обект на изследване е учебно-възпитателния процес в Дневен център при деца с аутизъм. Предметът на изследването също е ясно формулиран – анализ на педагогическите условия и търсенето на повече ресурси за подобряването им. Приемам за адекватни на целите на дисертационното изследване седемте поставени задачи, а също и хипотезата. Избрани са сполучливо пет основни метода. Те могат да се оценят положително както поотделно, така и като допълващи се с цел изясняването като цяло на педагогическите условия. Използвана е символична игра по различни теми („Училище”, „Лекар”, „Цветарски магазин и т.н.) и визуални инструкции. Създаден и използван е въпросник с три вида въпроси – за реакциите на децата по време на играта, за възприемането на играта от детето и за поведението на разглежданата категория деца по отношение на останалите в групата.

Цялостната концепция на изследването е добър залог за получаването на общата картина за използваните и все още неизползвани ресурси при посочената категория деца. Впечатляващ методически момент е анализирането на резултатите при деца, които преди това са участвали в учебни дейности, базирани на игра и тези на друга група, които не са и по този начин се тества общото поведение на децата с аутизъм по време на играта като учебен метод.

Анализ на резултатите

При анализа на резултатите докторантката Е. Румпидаки с помощта на използвани от нея различни методи убедително показва различията в резултатите на двете групи, включително и с богато визуализиране на резултатите - чрез 48 таблици и 23 диаграми. За мен няма съмнение, че резултатите показват значителни различия, а това дава основание за съществени изводи. Сред последните бих посочила като особено съществен извод този, относно необходимостта от използването на визуални инструкции в общия контекст на Стратегия за визуалните

указания. С положителен знак искам да отбележа, че освен най-важните, докторантката посочва и допълнителни фактори, които биха повлияли провеждането на експеримента и съответно – анализа на резултатите. Това е още едно доказателство за манифестирана задълбоченост, аргументиран анализ и критично мислене.

Не откривам плагиатство в буквалния смисъл.

Приемам, че докторантката лично е провела експерименталното изследване в Дневен център в Гърция.

Автореферат и публикации

Авторефератът е в удовлетворяващ изискванията обем от 67 стр. В него коректно, точно и ясно са отразени основните положения от съдържанието на дисертационния труд.

Четири на брой публикации, самостоятелно разработени публикации са тясно свързани с темата на дисертационното изследване.

Приноси

Приемам самооценката на докторантката за научните приноси. Формулираните от нея три основни приноса са стойностни и напълно съответстващи на изследването. Би могло третия принос да се редактира по-добре, за да не звучи като препоръка.

Критични бележки

Позволявам си да направя следните бележки.

В теоретичната част биха могли да се включат и анализират и публикации на български автори (например, на Ж. Стойкова, Цв. Ценова, Н.Василева, Г. Тодорова Маркова и Антеа Милър, К. Дамянов и др.). Така и обемът на анализираната литература би се разширил.

В автореферата е посочен обем на дисертационния труд от 165 стр., а в действителност последният има обем от 131 страници. Има и някои печатни и стилистични грешки.

Желателно е в бъдещи публикации по същата тема или при осъществени други изследвания да се разшири качествения анализ на получените данни.

Критичните ми бележки не влияят върху общото стойностно равнище на труда.

Въпрос: Нуждаят ли се терапевтите и учителите и особено родителите от допълнителни обучения за използването на играта от децата от аутистичния спектър както в организирани, така и в домашна среда условия?

Заключение:

Дисертационният труд е добре планиран, структуриран, осъществен, завършен и описан. Той покрива съответните изисквания. Направените са съществени научни приноси. Публикациите дават възможност за популяризиране на дисертационното изследване. Разглежданият дисертационен труд определено е творческо постижение на Елисавет Ангелос Румпидаки, осъществено под компетентното ръководството на доц. Снежана Попова.

Всичко това ми дава основание да дам своя положителен вот за присъждането на Елисавет Ангелос Румпидаки образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика, научна специалност Специална педагогика

София, 18. 02. 2020 г.

Подпис:

(Проф. д-р Венетка Ив.Кацарска)